

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет: Факултет по славянски филологии.

Специалност: (код и наименование)

СЛБ	0	1	0	2	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Българска филология, задочно обучение.....

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	2	1
---	---	---	---

(код и наименование) *Славянски литератури*

Преподавател: гл. ас. д-р Елена Христова

Асистент: гл. ас. д-р Елена Христова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	50
	Семинарни упражнения	20
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		70
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	40
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	160
Обща извънаудиторна заетост		200
ОБЩА ЗАЕТОСТ		270
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		6

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	30%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Лекционният курс е предназначен за студентите от специалността Българска филология, задочно обучение, и разглежда литературните процеси и явления при славяните (с изключение на руска и българска литература) в сравнителен план с цел очертаване на общите развойни модели и извеждане на националните литературни специфики. Литературните явления се разглеждат във връзка с обществената и културна история. Курсът разширява и надгражда придобитите от студентите знания за българската литература и ги улеснява при ситуирането на родните феномени на художествената словесност в общославянски и европейски контекст.

Предварителни изисквания:

- основни познания за славянските народи и държави;
- основни познания за европейската културна история и литературни процеси;
- основна литературно-терминологична компетентност.

Очаквани резултати:

След успешно завършване на курса се очаква студентите:

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

- да развият умение да съотнасят периоди, литературни направления, автори и произведения от българската литература със съответните в други славянски literaturi;
- да задълбочат знанията за общественото и културно развитие на славяните и свързаните с него литературни феномени;
- да развият траен интерес към литературите на другите славянски страни.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Предмет на сравнителното литературознание. Световна литература и национална литература. Развитие на сравнителното славянско литературознание	2
2	Славяните на геополитическата карта на Европа. Исторически развой на славяните.	2
3	Славянските literaturi през Средновековието. Жанрова система и поетика.	2
4	Хуманизмът и неговото влияние в славянските страни. Славянският ренесанс – културни специфики и литературна продукция. Ренесансовата литература на Дубровник и Далмация. Хърватският петраркизъм. Марко Марулич. Драматургията на Марин Държич; Литературата на полския ренесанс: Ян Кохановски.	4
5	Реформация при славяните. Хуситското движение в Чехия. Литература на протестантизма в славянските страни. Ян Хус.	2
6.	Контрареформация и барок при славяните. Славянският литературен барок – литературни специфики, тематика и поетика. Бароков славизъм. Иван Гундулич. Мавро Орбини. Творчеството на Ян Амос Коменски.	2
7.	Просвещение и просветителски проекти при славяните. Доситей Обрадович.	1
8	Славянското възраждане – типология и специфики. Националните проекти и литературата.	1
9	Романтизъм в славянските literaturi. Специфики на направлението в славянски контекст. Полски романтизъм. Адам Мицкевич; Юлиуш Словацки. Емигрантската тема в полската романтическа литература; Чешки романтизъм. Западноевропейската романтическа поема и творчеството на Карел Хинек Маха; Южнославянски романтизъм. Илирийският културен проект – същност, програма, представители. Сръбският	6

	романтизъм. Творчеството на Петър Петрович Негош.	
10	Реализъм в славянските литератури. Особенности на реализма в славянски контекст. Чешката реалистична проза – типология и поетика. Божена Немцова, Ян Неруда; Сръбската проза през втората половина на XIX век. Стеван Сремац; Лаза Лазаревич.	2
11	Историческият роман в славянските литератури. Жанрови особености и поетика. Творчеството на Хенрик Сенкевич.	2
12	Полски позитивизъм. Романовият модел на Болеслав Прус.	1
13	Модернизъм в славянските литератури – специфики и типологически сходства. Литературата на Млада Полша. Поезията на Ян Каспрович. Полският неоромантичен роман. Творчеството на Стефан Жеромски и Владислав Реймонт. Чешки модернизъм. Южнославянски модернизъм. Сръбският модерен роман. Борисав Станкович; Творчеството на Бранислав Нушич – поетика и тематика.	6
14	Славянският авангард – литературни течения и поетики. Чешки поетизъм – литературни манифести и художествено творчество. Витезслав Незвал, Ярослав Сайферт; Авангардът в Полша. Полската поезия между двете световни войни. Юлиан Тувим. Южнославянски авангард – сръбският сюрреализъм и хърватският експресионизъм.	3
15	Романовият жанр в славянските литератури между двете световни войни. Специфика и тематика на славянската междувоенна проза: Романът на Ярослав Хашек <i>Приключенията на добрия войник Швейк през световната война</i> – жанрова специфика, проблематика на типажа; Жанрове на тривиалната литература в художествената проза между двете световни войни. Карел Чапек; Романовата поетика на Мирослав Кърлежа.	3
16	Славянските литератури през втората половина на XX век. Творчеството на Иво Андрич. Чешката литература след 1945 г. Бохумил Храбал.	2
17	Литературата на славянската емиграция след 1945 г. Типология на славянската емиграция. Творчеството на Милан Кундера, Чеслав Милош и Славомир Мрожек.	3
18	Съвременна славянска поезия: Ярослав Сайферт, Вислава Шимборска и др.	2

19	Славянските литератури в края на XX и началото на XXI век. Творчеството на Дубравка Угрешич и Олга Токарчук.	2
20	Постмодернизъм в славянските литератури. Постмодерният роман на Милорад Павич.	2

Семинарни занятия

№	Тема:	Хорариум
1	Литература на Полския ренесанс. Ян Кохановски (<i>Фрашки, Песни, Трени</i>).	1
2.	Литературата на славянския барок: Ян Амос Коменски (<i>Лабиринтът на света и раят на сърцето</i>); Иван Гундулич (<i>Осман</i>).	1
3.	Модел на полската романтическа поема: Адам Мицкевич (<i>Кримски сонети, Задушница (Великата импровизация), Пан Тадеуш</i>); Юлиуш Словацки (<i>Ангели</i>).	2
4	Европейски литературни модели в творчеството на Карел Хинек Маха (<i>Май</i>).	1
5	Южнославянският романтически модел. Петър Петрович Негош (<i>Горски венец</i>).	1
6	Реализъм в славянските литератури. Епическите жанрове в литературата на реализма. Божена Немцова (<i>Баба</i>); Ян Неруда (<i>Малострански разкази</i>); Стеван Сремац (<i>Поп Чира и поп Спира</i>).	2
7	Историческият роман в славянските литератури. Хенрик Сенкевич (<i>Quo vadis</i>). Полски литературен позитивизъм. Болеслав Прус (<i>Кукла</i>).	1
8	Полският неоромантичен роман между модерното и традиционното. Стефан Жеромски (<i>Пепелища</i>); Владислав Реймонт (<i>Селяни</i>).	2
9	Модернизъм и натурализъм. <i>Нечиста кръв</i> на Борисав Станкович	1
10	Творчеството на Бранислав Нушич – тематика и поетика (<i>Автобиография, Г-жа Министершата</i>).	1
11	Славянски авангард. Полската поезия между двете световни войни: Юлиан Тувим (<i>Бал в операта</i>). Чешкият поетизъм. Витезслав Незвал (<i>Азбука, Едисон</i>).	1
12	Романовата поетика на <i>Приключенията на добрия войник Швейк през световната война</i> от Ярослав Хашек.	1
13	Творчеството на Карел Чапек (<i>Разкази от единия и от другия джоб, R.U.R, Война със саламандрите</i>).	1
14	Романистиката на Иво Андрич (<i>Мостът на Дрина/Травнишка хроника, Прокълнатият двор</i>).	1

15	Славянските литератури в емиграция. Милан Кундера (<i>Непосилната лекота на битието</i>).	1
16	Постмодерна сръбска проза. Милорад Павич (<i>Хазарски речник, Последна любов в Цариград</i>)	1
17	Творчеството на Дубравка Угрешич. Постмодернизъм и женско писане (<i>Американски речник/ Шефица Цвек в челюстите на живота/Музеят на безусловната капитулация/ Баба Яга снесе яйце</i>).	1

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Славянските литератури през Средновековието. Жанрова система и поетика.
2.	Ренесансовата литература на Дубровник и Далмация.
3.	Полски ренесанс. Творчеството на Ян Кохановски.
4.	Реформация при славяните. Творчеството на Ян Хус.
5.	Барок при славяните. Бароков славизъм в хърватската литература на XVII век
6.	Ян Амос Коменски – философско-педагогически концепции и художествено творчество
7.	Славянското възраждане – национални проекти и литература
8.	Славянският романтизъм. Славянските литератури в контекста на западноевропейския романтизъм: <ul style="list-style-type: none"> - Творчеството на Адам Мицкевич; - Творчеството на Юлиуш Словацки; - Западноевропейският жанров модел и поемата <i>Май</i> на Карел Хинек Маха; - Специфики на южнославянската епическа поема. Петър Петрович Негош
9.	Реализъм в славянските литератури. Творчеството на Божена Немцова. Ян Неруда. Стеван Сремац
10.	Полски литературен позитивизъм. Болеслав Прус.
11.	Историческият роман в славянските литератури. Хенрик Сенкевич
12.	Славянският литературен модернизъм: <ul style="list-style-type: none"> - Литературата на Млада Полша. Полският неоромантичен роман. Владислав Реймонт. - Сръбският модерен роман. Борисав Станкович
13.	Творчеството на Бранислав Нушич – поетика и тематика
14.	Романовата поетика на Ярослав Хашек
15.	Творчеството на Карел Чапек – тематика и жанрове
16.	Славянски литературен авангард. Витезслав Незвал. Юлиан Тувим
17.	Романовата поетика на Мирослав Кърлежа
18.	Романистиката на Иво Андрич
19.	Славянските литератури след 1945 г. Бохумил Храбал

20	Литературата на славянската емиграция след 1945 г. Типология и представители.
21	Творчеството на Дубравка Угрешич.
22	Постмодернизъм в славянските литератури. Милорад Павич.

Библиография

Основна:

- литературни истории, обзорни монографии:

Биолчев, Боян. *Пътят на едно Възраждане. Самобитност и европейски традиции в поезията на полския ренесанс.* София: Наука и изкуство, 1992.

Василева–Карагъзова, Светлана. *По пътя на барока. Рецепция и трансформация на бароковата парадигма в славянските литератури.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2013.

Георгиев, Емил. *Очерки по история на славянските литератури.* т. I-II. София: Наука и изкуство, 1977.

Даскалов, Николай. *Славянски литературни взаимоотношения.* В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 1999.

Дончева, Дарина. *История на сръбската литература.* I. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2000.

История литератур западных и южных славян. I-III. Ред. Л.Н. Будагова и кол. Москва: Издательство „Индрик“, (т. I-II), 1997; (т. III), 2000.

Карагъзов, Панайот. *Някогашните славяни днес.* София: Славика, 1997.

Карагъзов, Панайот. *Самосознание словесности. Историография славянских литератур.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1997.

Кшижановски, Юлиан. *История на полската литература.* София: Наука и изкуство, 1988.

Ничев, Боян. *От фолклор към литература: Увод в южнославянския реализъм.* 2 изд. София: Български писател, 1977.

Ничев, Боян. *Основи на сравнителното литературознание.* София: Наука и изкуство, 1986.

Ничев, Боян. *Модернизъм и символизъм в южнославянските литератури.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2002.

Павлов, Иван, Тодоров, Величко, Балабанова, Христина. *История на чешката литература.* Т. I-II. София: Наука и изкуство, 1986, 1989.

Савов, Г., Бонджолов, Хр. *История на южнославянските литератури.* В. Търново: УИ “Св. св. Кирил и Методи”, 2012.

- сборници и антологии:

Два зубъра и муза. Полската литература XV-XVIII век - епохи, автори, текстове. Съст. К. Риков. София: Балкани, 2014.

Западноевропейският модернизъм и славянските литератури - кр.19. и 20-те г. на 20 в. В. Търново: УИ "Св. св. Кирил и Методий", 1999.

Зубър, видра и паун. Антология на полската литература от Средновековието до Просвещението. Съст. К. Риков, София: Балкани, 2008.

Полската поезия между двете дветовни войни. Второ, доп. изд. Съст. П. Карагъзов. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2019.

Иво Андрич и неговата Босна. Съст. К. Йорданова, И. Христова. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2003.

Допълнителна:

- монографии:

Балчева, Антоанета. *Между мита и балканските реалности: Романтизмът на славянския юг.* София: Изд-во Темто, 2000.

Бахнева, Калина. *Преселението на художественото слово. Полският романтизъм и модернизъм и френският символизъм в българския поетичен контекст от кр. на XIX до 20-те години на XX век.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1993.

Бахнева, Калина. *Елада и Рим в полската литература през XIX и XX век. (Избрани аспекти).* София: Парадигма, 2019.

Биолчев, Боян. *Отвъд мита. Адам Бернард Мицкевич. Между осанката на народния пророк и homo ludens.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1995.

Биолчев, Боян. *Станислав Виспянски. Енциклопедия на неоромантизма.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2003.

Бонджолов, Христо. *Ното Valcanicus като homo ludens. Сатирична картина на света в творчеството на Радое Доманович и Бранислав Нушич.* В. Търново: Фабер, 2002.

Бурова, Ани. *Литературата и фрагментаризираният свят.* София: "Парадигма", 2014.

Георгиев, Никола. *Българска хашекиада.* София: Бохемия клуб, 1997.

Григоров, Добромир. *Милан Кундера и познанието за романа.* София: Колибри, 2001.

Григорова, Маргрета. *Хоризонти и пътица на полската идентичност.* В. Търново: УИ "Св. св. Кирил и Методи", 2002.

Григорова, Маргрета. *Литературни посвещения. Ритуални зони на словото в полската литература.* Велико Търново: Фабер, 2003.

Григорова, Маргрета. *Очите на словото. Полонистични студии.* Велико Търново: Фабер, 2014.

Даскалов, Николай. *Оспорвани шедьоври. "Quo vadis", „Фараон“, „Пепелица“.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1994.

Даскалов, Николай. *Сюжетите на историята и реваншизмът на духа.* В. Търново: УИ "Св. св. Кирил и Методий", 2001.

Игов, Светлозар. *Иво Андрич. Творческо развитие и художествена структура.* София: Изд-во на БАН, 1992.

- Игов, Светлозар.** *Иво Андрич. Исторически песимизъм и трансцедентални блянове.* Пловдив: Хермес, 2012.
- Карагъзов, Панайот.** *Славянските свети мъченици. Светост и канонизация, хронология и типология, критика и апология на славянското мъченичество,* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2006.
- Маджарова, Таня.** *Повествователни практики в разказите на Ян Неруда.* Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2010.
- Кирова, Лилия.** *Литературно-естетически процеси на Балканите.* София: Моранг, 1994.
- Миндова, Людмила.** *Гласът на барока. Иван Гундулич и хърватската барокова норма.* София: Алтера, 2011.
- Миндова, Людмила.** *Другата Итака.* София: Изток-Запад, 2016.
- Ничев, Боян.** *Бранислав Нушич.* София: Изд-во на БАН, 1962.
- Павлов, Иван.** *Наративът и неговите силуети.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1999.
- Павлов, Иван.** *Съвременният български и чешки роман.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1989.
- Пенчева, Анжелина.** *Мост между вселени. Баладите на Карел Яромир Ербен,* София, 2002.
- Тодоров, Величко.** *Световният чех. Книга за Карел Чапек.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1990.
- Тодорова, Валерия.** *Словашкият романтизъм – модерност и традиция,* Велико Търново: Ровита, 2015.
- Христова, Ина.** *Мирослав Кърлежа.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2006.
- Чолакова, Жоржета.** *Лицата на човека в поезията на чешкия авангардизъм.* Пловдив: Изд. “Дом за книга и литература”, 1998.
- Чолакова, Жоржета.** *Поетика на меланхолията (Карел Хинек Маха).* Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2019.

-научни сборници:

- Изгнаничеството. Драма и мотивация. Завръщането на съвременните славянски емигрантски литератури у дома.* Съст. М. Карабелова. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, Карина-М, 1996.
- Преводна рецепция на европейските литератури в България, т. 5. Славянски литератури.* София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2004.
- Преводна рецепция на европейските литератури в България, т. 6. Балкански литератури.* София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2004.

Дата: 23.05.2024 г.

Съставил: гл. ас. д-р Елена Христова

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.